

הדרך היחידה לסיים את הלחימה בעזה היא לתת לישראל לנצח ולא לעצור אותה

12.05.2024 | שבת בן מאיר written by

"שבעה וחצי חודשים אחרי הטבח ואנשים כבר שכחו שחמאס יצא למתקפת הטרור הזו נגד ישראל ולקח חטופים. אני לא שכחתי ולא אשכח" כך הצהיר הנשיא ג'ו ביידן בווישינגטון, יומיים בלבד לפני ששיגר את האיום הדרמטי שלו, לעצור את אספקת הנשק ההתקפי לישראל, אם צה"ל יפלוש לתוך רפיח.

שלא כמו לפני חודשיים, עת הזדרזו לברך על הימנעותה של ארה"ב בהחלטת מועצת הביטחון בנושא עזה, הפעם התאפקו דוברי חמאס מלהגיב פומבית לצעד הזה של ממשל-ביידן, אולם אפשר להניח שהם מחככים את ידיהם בסיפוק ומודים לאללה על שהעמיד להם רווח והצלחה ממקום אחר.

בארגון המפלצתי הזה, מבינים שווינגטון חותרת להביא לסיום המלחמה כמעט בכל מחיר. ביד האחת לוחצים על ישראל להגיע לעסקת שחרור שתאפשר לחמאס לא רק לשרוד אלא להשתקם צבאית ולשדרג את מעמדו, מעבר לרצועת עזה גם ביו"ש ובאזור כולו וביד השניה: מונעים את פעולת צה"ל ברפיח, מאלצים את ישראל לפתוח את מעבר כרם-שולם יממה בלבד לאחר מטח רקטות לאזור הזה שקטל חייהם של ארבעה חיילי צה"ל, מאלצים אותה להגדיל את הסיוע ההומניטארי למרות שרובו מגיע לשליטת חמאס, דוחקים אותה לפתוח את מעבר ארז שהיה יעד להתקפה הפראית ב-7 באוקטובר ולקדם רעיונות כמו זה של הרציף הימי שבחמאס יכלו רק לחלוט עליו. בכך משרטט ממשל ביידן לקהילה הבינלאומית את המתווה שבו יש לפעול כדי לנתב את ישראל לאפיקים אחרים, תוך שהוא רומז כי סל מנופי הלחץ שברשותו עדיין לא מוצה.

כשמלאכתו נעשית בידי אחרים, כל שנותר לחמאס הוא להמשיך להתעקש על דרישותיו המוגזמות במשא ומתן, למשוך זמן, לנצל את האספקה כדי לצייד את לוחמיו ולבסס מחדש את משילותו, ולהכין את כוחותיו להמשך המערכה, לא רק להגנה, גם להתקפה. אין לשלול את האפשרות כי בחסות המציאות שהתפתחה ברפיח הוא מצליח גם להבריא או לייצר אמצעי לחימה אפילו בתקופה זו.

עמדה זו פוגעת בישראל! בראש ובראשונה במאמץ לשיחרור החטופים ולהכרעת חמאס בעזה, אך לא רק בה. אויבי-ישראל, גם בזירות האחרות, שואבים מכך עידוד.

למעשה, מנקודת המבט של ארה"ב, גישה זו של הממשל לא מסייעת אפילו למאמציו שלו לשכנע את ישראל להיענות ליוזמותיו. הוא היה רוצה שישראל תוכל לבטוח בתמיכתו מול הסיכונים שיש ברעיונות הללו, אלא שהתנהלותו עלולה להוביל למסקנה הפוכה לגמרי.

יתרה מכך, גישה זו כלפי ישראל, עלולה להזיק למאמצים שארה"ב נוקטת לחזק את הציר הפרו-אמריקני, שהרי גם בסעודיה ובשאר מדינות העולם, רואים כיצד וושינגטון מתייחסת לבת הברית החשובה שלה בשעת מלחמתה. ההתנהלות הנוכחית כנראה תאזן את ההתלהבות מהמפגן המרשים מול מתקפת הכטב"מים האיראנית.

המחלוקת הנוכחית סביב סוגיית הלחימה ברפיח, מספקת הזדמנות להתבונן באבסורד שבעמדתה האמריקנית. חטיבת-חמאס באזור זה, על ארבעת גדודיה, מהווה חמישית מהכוח הצבאי של הארגון. המשקל הסגולי שלה הוא גדול אף יותר, משום שבנוסף למשימותיה ככל שאר החטיבות, היא גם אחראית על רצועת-הגבול בין עזה לעולם החיצון, על כל הרע שעובר דרכה: הברחות של אמצעי-לחימה וציוד טכני, ותנועות של פעילים ומפקדים. רפיח כיום גם מספקת מסתור למפקדים ומחבלים מאזורים אחרים ברצועה שנמלטו אליה מפני הקרבות. לאור הנתונים האלה, האם מישוה באמת חושב שניתן למוטט את שלטון חמאס ולפרק את יכולותיו הצבאיות, בלי לפעול ברפיח?! האם מישוה חושב שפשיטות מוגבלות וממוקדות יכולות להוות תחליף לכך? ככל הידוע, למרות הצהרותיו הממשל האמריקני לא סיפק עד כה תכנית חלופית ריאלי שתוכל לספק הישגים אלה. אכן, אין לצפות שהמעצמה העולמית תכיר את רפיח ברזולוציה שישראל נדרשת לה. אבל דווקא משום כך יש לתהות אם נכון מצד הבית הלבן להיכנס לדיון בדרכי הפעולה המבצעיות בגזרה זו.

הטענות נגד ישראל על היקף הפגיעה באוכלוסיה הבלתי מעורבת, נסמכות מן הסתם על נתוני משרד הבריאות הפלסטיני, שאמינותם לא ברורה. גם אם נניח שמדובר בנתוני אמת, אין בעולם אח ורע ליחס הנמוך שבין מספר הטרוריסטים למספר הבלתי מעורבים מבין ההרוגים. תוצאות אלה הושגו בין השאר הודות לפינויה של האוכלוסיה ולאמצעי זהירות מחמירים מצד צה"ל, יש אומרים מחמירים מדיי. ישראל עושה את כל מה שנידרש במשפט הבינלאומי. אם רוצים יותר מכך, נטל ההגנה על האוכלוסיה לא צריך להיות מונח רק על כתפיה של ישראל כך למשל, האם בווינגטון חשבו על האפשרות לשכנע את מצרים לאפשר מקלט הומניטרי זמני ברפיח המצרית, כדי לצמצם את סיכוני הפגיעה באוכלוסיה? בימים אלה שבהם ארה"ב, האיחוד-האירופי ומדינות נוספות נחלצות לסייע במיליארדי דולרים לכלכלה המצרית, אפשר היה לצפות לדיון רציני גם באופציה הזו. מכל מקום, הלחץ על ישראל בעניין הזה, רק מוכיח לחמאס ולארגוני הטרור, שהאסטרטגיה שלהם להשתמש באוכלוסיה כבמגן אנושי, מוכיחה את עצמה

ובאשר לרצועת הגבול עם סיני, יש להניח שהגורמים בווינגטון מנסים לגבש מנגנון תיאום ישראלי-מצרי במעורבות אמריקנית, למניעת הברחות נשק. ובכן, בסרט הזה כבר היינו. בינואר 2009 בשלהי "עופרת יצוקה" חתמה ציפי לבני כשרת החוץ של ישראל, על הסכם כזה, שעצר את ישראל מלהמשיך באותה מלחמה עד להכרעת חמאס. אך לא מנע הברחה אפילו של גרגר אחד של אבק שריפה.

הבטחות דומות ניתנו ע"י גורמים אמריקניים עוד קודם לכן, באוקטובר 2005 כשישראל נתבקשה לחתום על ההסכם שמסדיר את פתיחתם של מעברי הגבול מרצועת עזה. יש להניח

שזה היה גם מתוך רצון לחזק את אבו- מאזן לקראת הבחירות. שום דבר לא יצא מכך. אבו מאזן ואנשיו נזרקו מעזה. ההבטחות לישראל נגוזו. בחמאס חגגו את האיוולת.

סוגיה נוספת שבמחלוקת נוגעת לרצון בווישינגטון להפקדת את הניהול האזרחי בעזה, בידי "רשות פלסטינית משופרת" או מסגרת אחרת שתהווה לדידם תחליף לחמאס.

העמדה זו מתעלמת מהיקף התמיכה שיש לחמאס, בקרב הציבור העזתי. חמאס נטוע עמוק בכל מערכות החיים ברצועה, באופן שמעמיד בספק את הסיכויים לחולל ברצועת-עזה שינוי עמוק, ע"י גורמים שיקחו את המושכות ויזכו לחסות ערבית או בינלאומית, שלא בהסכמת חמאס. צריך לומר את האמת, גם אם היא מתסכלת ומקשה על מציאת פתרונות. האוכלוסיה בעזה לא נחטפה על ידי חמאס. רוב הציבור בחר בחמאס לשלטון ולפי הסקרים העדכניים היה עושה זאת שוב, אילו היו מתקיימות בחירות. זה מה שמסביר את התיאורים של חיילינו על כך שכמעט בכל בית בעזה הם מצאו נשק, פיר מנהרה וכד'. מי שסבור איפוא שאפשר להציב כמה דמויות נחמדות בשלטון שיצליחו לשנות את התודעה ולעקור את חמאס לא מבין עד כמה חמאס מושרש בה. כל עוד יוותר בעזה גרעין חזק, מאורגן ומזוין של ארגון הטרור, הוא יהיה גורם הכוח המרכזי ברצועה, תהא אשר תהא זהותו של מי שיוכתר באופן רשמי.

מעל כל המחלוקות מרחף צלה של המחלוקת בעניין החזון האמריקני למזרח-התיכון: הרצון לכונן אינטגרציה אזורית שתכלול הסכמי- שלום בין ישראל לסעודיה והקמת מדינה- פלסטינית ושתתפס כמענה גם לבעיית איראן. המלחמה נתפסת כהזדמנות לחולל סדר אזורי חדש, ולכך דוחפים בווישינגטון. בבית הלבן היו שמחים להכריז על מהלך שמנע מלחמה אזורית, איפשר לחדש את הסחר העולמי דרך הים האדום, סייע בהפקעת השלטון בעזה מידי חמאס ובהעברתו לגורמי הרשות הפלסטינית, החייה את הדיון על המדינה הפלסטינית והוביל לשותפות אזורית חדשה שבמרכזה ישראל וסעודיה. בהכרזה כזו מן הסתם היתה מודגשת משמעותו של ההישג הזה גם בתחרות על הסדר העולמי החדש: החזרתן לחיק האמריקני של מדינות שפנו לעבר הציר הסיני-רוסי וחיזוק מעמדה של ארה"ב במזרח-התיכון, בלי להסתבך במלחמה. במבט חיצוני זה נראה כמו מהלך אחד מושלם שמסדר בבת אחת את הקוביה ההונגרית. אך ככל שמתקרבים, מבינים שהקוביה תקועה ואי אפשר בכלל לסובב את דפנותיה, כי משהו בפנים חורק, לא מסודר, לא מסונכרן. האם אפשר לוותר על הכרעת חמאס. האם יש גורם שיוכל באמת לנהל את עזה. האם לא יהיה זה פרס לטרור לדבר על "מדינה פלסטינית" לאחר ה-7- באוקטובר? האמנם לא מבינים שעצם הדיבורים על כך נותן לחמאס קרידיט יותר ממה שיש לו גם ביהודה ושומרון? האם בכלל אפשר לצפות שישראל תשוב ותיטול על עצמה סיכונים דומים לאלה שהביאו אותה למצב הנוכחי. האם הרשות הפלסטינית- שקיבלה את עזה לשליטתה וכשלה בכך ואינה מצליחה להתמודד לבדה עם החמאס בג'נין וטול כרם, מעודדת טרור ע"י תשלומים והאדרת מחבלים? האם היא מתאימה להיות הפרטנרית למשימת עזה? או למדינה-פלסטינית? אלה מקצת מהשאלות ולא הקשות שבהן. עם כל החשיבות ולמרות הרצון בכך, אי אפשר לפרוס את השטיח החגיגי של הנורמליזציה עם סעודיה, לפני שמיישרים ומנקים ומיישרים את הרצפה שמתחתיו.

ושינגטון חייבת להבין שעבור ישראל שלאחר ה-7 באוקטובר, הכרעת חמאס בעזה הפכה להיות עניין קיומי. אין זה דומה למלחמותיה של ארה"ב, בעיראק ובאפגניסטאן. מלחמות שהתנהלו אלפי מיילים משטחה ולעיתים נוטים להביא אותן לשם השוואה. השחקנים באזורינו ובמערכת הבינלאומית, בהם אויבים, ידידים ומתלבטים, עוקבים אחר המתרחש בעזה. עמדתם והתנהלותם ביחס לישראל יושפעו מהתוצאות. ההרתעה שהתרסקה ב-7 באוקטובר לא תשוקם, אם לא יושגו כל המטרות שישראל הגדירה למלחמה זו. או אז היא תועמד בפני איום קיומי, יגבר הפיתוי לתקוף אותה וגם מעמדה המדיני יינזק קשות. מרחב התימרון שישראל יכולה להרשות לעצמה בנסיבות אלה הוא מצומצם. הדרך היחידה לסיים את הלחימה בעזה היא לתת לישראל לנצח ולא לעצור אותה. הפוך לגמרי ממה שהממשל עושה כעת.

הגרסה המקוצרת של המאמר פורסמה בישראל היום, בתאריך 10.5.2024.